

1. ΓΙΑΤΙ « ΠΟΝΤΑΡΕ » ΛΑΘΟΣ Ο ΕΡΝΤΟΓΑΝ ΜΕ ΤΙΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 14/04/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 14/04/2024

Σελίδα: 14

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΑΠΟΨΗ

Γιατί «πόνταρε» λάθος ο Ερντογάν με τις κυρώσεις κατά του Ισραήλ

Του ΓΑΒΡΙΗΛ ΧΑΡΙΤΟΥ

Παρά τις επανειλημμένες εμπρηστικές δηλώσεις που ακούγονται από επίσημα κείνη σε Τουρκία και Ισραήλ, αρχής γενομένης από την κρίση που ξέσπασε τον Μάιο του 2010 με τον στολίοκο του «Μανί Ματναρα» και μέχρι τον πόλεμο που διεξάγεται τώρα στη Γάζα, το διμερές εμπόριο όχι μόνο δεν ετλήθη, αλλά διανύει μακρά περίοδο άνθησης. Οι τουρκικές εξαγωγές προς την ισραηλιτική αγορά εισάγουν πολύτιμο οξυγόνο στην ταλαιπωρημένη τουρκική οικονομία. Παράλληλα, το μέσο ισραηλιτικό νοικοκυριό καλύπτει σχεδόν όλες τις ανάγκες του με φθηνά τουρκικά προϊόντα ανεκτής ποιότητας.

Πέρα από τους ετήσιους δείκτες εμπορικών συναλλαγών, ο πόλεμος δημιούργησε μια νέα πραγματικότητα. Από τις 7 Οκτωβρίου 2023 και μέχρι σήμερα, σταμάτησαν για λόγους ασφαλείας να απασχολούνται στις οικοδομές Παλαιστίνιοι εργάτες που προέρχονταν από τη Δυτική Όχθη. Από τις πρώτες αποφάσεις που έλαβε η κυβέρνηση εθνικής ενότητας ήταν να καλυφθεί το σημαντικό αυτό κενό με Ινδούς και Κινέζους εργάτες. Ωστόσο, η καθυστέρηση θέσπισης κατάλληλου νομοθετικού πλαισίου ανάγκασε τους ντόπιους εργολάβους να καλύψουν τις άμεσες ανάγκες τους με φθηνά εργατικά χέρια από την κοντινή Τουρκία. Έτσι, στο σημερινό εμπόριο Ισραήλ, περνώντας πλάι από ανεγειρόμενες οικοδομές, ξαφνικά τα τουρκικά ακούγονται όλο και πιο συχνά.

Από τις 7 Οκτωβρίου 2023 και μέχρι σήμερα, σταμάτησαν για λόγους ασφαλείας να απασχολούνται στις οικοδομές Παλαιστίνιοι εργάτες που προέρχονταν από τη Δυτική Όχθη. Από τις πρώτες αποφάσεις που έλαβε η κυβέρνηση εθνικής ενότητας ήταν να καλυφθεί το σημαντικό αυτό κενό με Ινδούς και Κινέζους εργάτες. Ωστόσο, η καθυστέρηση θέσπισης κατάλληλου νομοθετικού πλαισίου ανάγκασε τους ντόπιους εργολάβους να καλύψουν τις άμεσες ανάγκες τους με φθηνά εργατικά χέρια από την κοντινή Τουρκία. Έτσι, στο σημερινό εμπόριο Ισραήλ, περνώντας πλάι από ανεγειρόμενες οικοδομές, ξαφνικά τα τουρκικά ακούγονται όλο και πιο συχνά.

Το σιγμύ που το ισοζύγιο εμπορικών συναλλαγών Ισραήλ - Τουρκίας ευνοεί σαφέστατα την τουρκική πλευρά επί σειράν ετών, ο πρόεδρος Ερντογάν αποφάσισε την περασμένη εβδομάδα να διακόψει άμεσα τις εξαγωγές μεγάλης γκάμας τουρκικών προϊόντων «μέχρι να ισχύσει κατάπαυση του πυρός στη Γάζα». Η συγκεκριμένη προϋπόθεση δημιουργεί πολύ περισσότερο ενδιαφέρον, εάν λάβουμε υπ' όψιν ότι την ημέρα της τουρκικής ανακοίνωσης (9/4) υπήρχαν βάσιμες ενδείξεις πως η υπογραφή συμφωνίας εκεχειρίας ήταν ζήτημα ωρών.

Σύμφωνα με την Αγκυρα, αφορμή για τις εμπορικές κυρώσεις είχε σταθεί πρόσφατη ισραηλιτική άρνηση να δοθεί άδεια σε τουρκικά στρατιωτικά αεροπλάνα να πραγματοποιήσουν ρίψεις ανθρωπιστικού υλικού στη Γάζα. Ωστόσο, η ισραηλιτική άρνηση που εκφράσθηκε στις αρχές της εβδομάδας, δεν ήταν η πρώτη που εισέπραξε

η τουρκική πλευρά. Μια εβδομάδα πριν από τις τουρκικές δημοτικές εκλογές, με τις δημοσκοπήσεις να προλέγουν την ήττα των υποψηφίων του ΑΚΡ, η Τουρκία ζήτησε να συμμετάσχει στις ρίψεις ανθρωπιστικού υλικού – με τους Ισραηλινούς να απορρίπτουν το αίτημά της για πρώτη φορά στις 26/3/2024. Εν μέσω προεκλογικού κλίματος –και ακριβώς δύο ημέρες αργότερα (28/3)– προβλήθηκε έντονα από τα τουρκικά μέσα η αναχώρηση από το λιμάνι της Μερσίνας ενός πλοίου που θα μετέφερε ανθρωπιστικό υλικό «στο λιμάνι της Γάζας». Αγνωστο, πάντως, παραμένει σε ποιο λιμάνι έφθασε. Τέλος, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι στον θαλάσσιο διάδρομο της «Αμάλθειας», επειδή ακριβώς αποτέλεσε πρωτοβουλία της Κυπριακής Δημοκρατίας, η Τουρκία αποφάσισε να δηλώσει απουσία από το γχηρήριμα.

Προτάσσοντας το θέμα της Γάζας, το καθεστώς Ερντογάν προσπάθησε προεκλογικά να εκτρέψει το ενδιαφέρον του μέσου Τούρκου ψηφοφόρου από την οικονομική κρίση, που μαστίζει την καθημερινότητά του. Φαίνεται πως αυτή η προσπάθεια απέτυχε. Έτσι, μετά την ήττα στις δημοτικές κάλπες στις 31/3, το περιβάλλον Ερντογάν θεώρησε ότι οι οικονομικές κυρώσεις κατά του Ισραήλ ίσως μπορούσαν να υπερκαλύψουν τον δυσάρεστο μετεκλογικό απόηχο στο εσωτερικό της χώρας.

Το πρόβλημα, ωστόσο, που αντιμετωπίζει τώρα η διακυβέρνηση Ερντογάν συνίσταται στην εξής εξέλιξη: Οι οικονομικές κυρώσεις κατά του Ισραήλ ανακινώθηκαν στις 9/4, με χρονικό ορίζοντα την εκεχειρία, που αναμενόταν σύντομα. Ομως, ακριβώς την επόμενη ημέρα (10/4) εκτέ-

λεση των τριών γιών του γένη της Χαμάς, Ισμαήλ Χανιγί, και η διεύρυνση των ισραηλιτών επιχειρήσεων στην κεντρική Γάζα απομάκρυναν χρονικά την πιθανότητα εκεχειρίας. Παράλληλα, όμως, παρατείνουν και τη διάρκεια εφαρμογής των τουρκικών εμπορικών κυρώσεων – ζημιώνοντας τους Τούρκους εξαγωγείς.

Η διακυβέρνηση Ερντογάν αυτοεγκλωβίστηκε, μετρώντας λάθος τις ημέρες που απομένουν έως την εκεχειρία. Από την άλλη, αχυράνθρωποι πάντα θα υπάρχουν (π.χ. Αζερμπαϊτζάν), πρόθυμοι να συνεχίσουν τις πολύτιμες τουρκικές εξαγωγές.

Ο κ. Γαβριήλ Χαρίτος διδάσκει Ιστορία των Πολιτικών Σχέσεων Ελλάδας - Ισραήλ - Κύπρου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Είναι ερευνητής του **ΕΛΙΑΜΕΠ**.